

STADSLEDNINGSKONTORET

FINANSÄVDELNINGEN

REDOVISNING OCH FINANSSTRATEGI

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 133-141/2008
SID 1 (11)
2008-12-03

Handläggare: Johan Stensfelt
Telefon: 08-508 29 029

Till
Kommunstyrelsens ekonomiutskott
den 10 december 2008

Finansiell månadsrapport för november 2008

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens ekonomiutskott beslutar följande

Den finansiella månadsrapporten för november månad 2008 godkänns.

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Anna Håkansson
Finanschef

Johan Stensfelt
Risk Controller

Finansiell månadsrapport för november 2008

Kommunkoncernen Stockholms stad

Sammanfattning

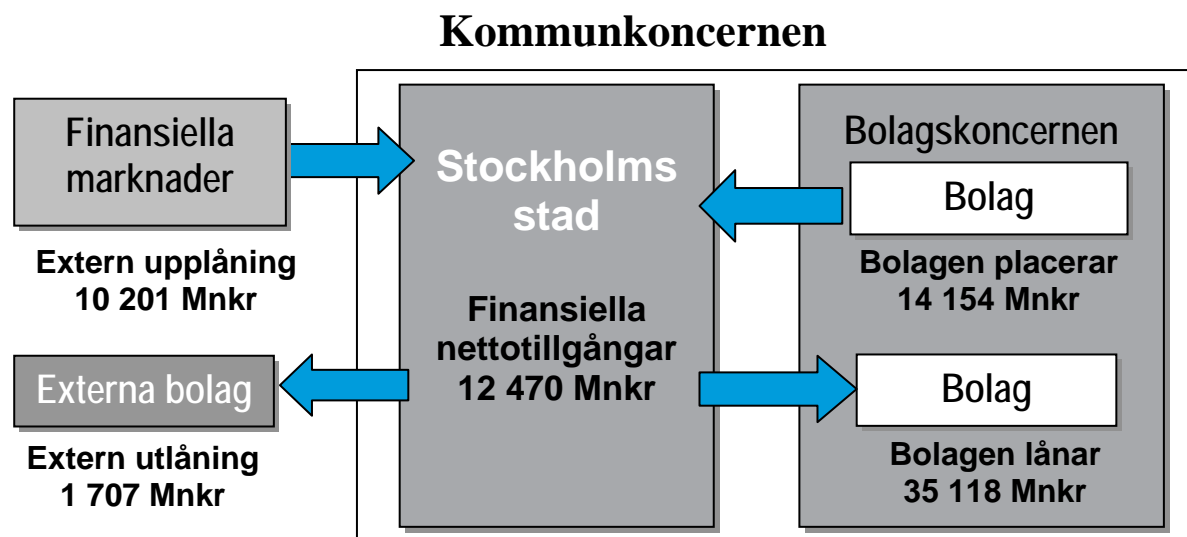
Den finansiella månadsrapporten beskriver kommunkoncernen Stockholms stads finansiella ställning. Rapporten följer upp ramar och finansiella risklimiter fastslagna i finanspolicyen.

Tabell 1 ger en överblick över den finansiella ställningen samt ramar och limiter.

Tabell 1: Sammanfattning

Kommunkoncernen	2008-11-30	2008-10-31	Limit	
Finansiell nettoupplåning (mnkr)*	8 494	8 921	max	30 000
Duration (år) (Målduration 1,5 år)	1,71	1,71	min 1 år - max 4 år	
Ränteförfall inom 1 år av extern nettoportfölj	17%	15%	max	75%
Kapitalförfall inom 1 år av extern nettoportfölj	32%	29%	max	75%
Betalningsberedskap (mnkr)	4 117	3 974	min	2 500
Ej säkrade valutaflöden (mnkr)	0	0	max/flöde 1	
Samlat kreditvärde enligt finanspolicy	24	20	max	3 000
Kreditexponering enligt finanspolicyen (mnkr)	87	66		
Kreditexponering enligt särskilda beslut (mnkr)*	1 747	1 739		
Stockholms stad				
Finansiella nettotillgångar (mnkr)*	12 470	12 325		
Intern utlåning och borgen (mnkr)	35 118	34 913	max	60 000
Garantier och borgensförbindelser (mnkr)	1 997	1 997		

* Kommunkoncernen har extern utlåning till Fortum om totalt 1 667 mnkr.

Kommentar från Riskkontroll

Det föreligger inga avvikelser från fastställda finansiella ramar och risklimiter.

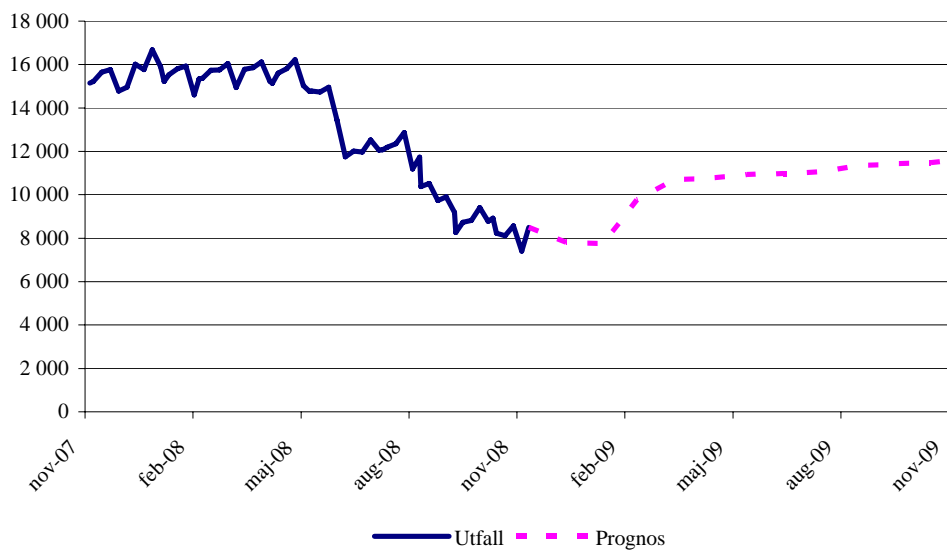
Kommunkoncernen

Extern nettoupplåning

Kommunkoncernens externa nettoupplåning är 8 494 mnkr. Det är en minskning av nettoupplåningen med 427 mnkr sedan oktober månad. För 2008 är ramen för den externa nettoupplåningen 30 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta.

Diagram 1 visar utfall och prognos över kommunkoncernens externa nettoupplåning.

Diagram 1: Extern nettoupplåning (mnkr)

Den externa upplåningen görs i huvudsak genom Stockholms stads marknadsprogram för certifikat och obligationer (KC, ECP, MTN och EMTN). Rambeloppet för respektive marknadsprogram redovisas i nedanstående tabell. Undantag från upplåning via marknadsprogrammen är framförallt lån från Europeiska Investeringsbanken (EIB). Stockholms stad har även lånat ut pengar till Fortum, enligt särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Tabell 2: Extern nettoupplåning (mnkr)

	2008-11-30	2008-10-31			
Tillgångar					
Depo/check	0	0			
Fortum	1 667	1 667			
Övrigt	40	40			
	1 707	1 707			
Skulder			Marknadsprogram	Utestående på affärsdag,	Ram
Depo/check	54	481	Valuta	nominellt	
KC	0	0	Kommuncertifikat	MSEK	0
ECP	0	0	Euro-Commercial Paper	MUSD	0
MTN	5 730	5 730	Medium Term Note	MSEK	5 750
EMTN	3 487	3 487	Euro Medium Term Note	MEUR	345
EIB	870	870			
Övrigt	60	60			
	10 201	10 628			
Nettoupplåning	8 494	8 921			

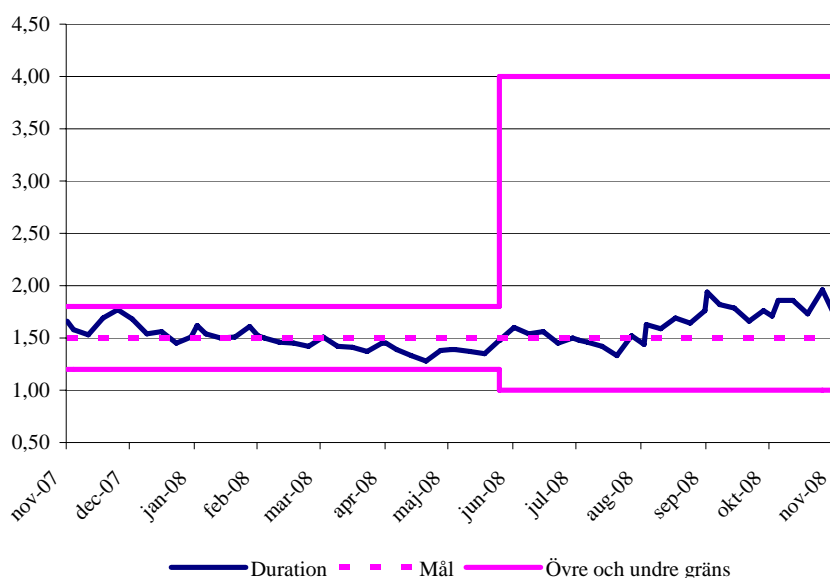
Finansnetto

Kommunkoncernens finansnetto för november uppgår till -22 mnkr och hittills i år uppgår finansnettot därmed till -427 mnkr. Prognosen, framtagen i början av december 2008, ger ett finansnetto för kommunkoncernen om -448 mnkr för helåret 2008. Snitträntan för kommunkoncernens nettoupplåning beräknas för november vara 3,85 %.

Ränterisk

Durationen, som är ett förfinat mått på genomsnittlig räntebindningstid, är 1,71 år för kommunkoncernens externa nettoportfölj. Det är inom det tillåtna intervallet mellan 1 till 4 år. Den externa nettoportföljen har en ränteförfallostruktur där 17 % förfaller inom 1 år. Maximalt får 75 % förfalla inom 1 år.

Diagram 2: Nettoportföljens duration (år)

I juni 2008 utvidgades det tillåtna durationsintervallet runt 1,5 år att gälla från 1 till 4 år. Detta för att kunna ha möjlighet att hantera kommunkoncernens minskande låneskuld så effektivt som möjligt, i samband med kommunkoncernens försäljningar av fasta anläggningstillgångar.

Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa nettoportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Av den externa nettoportföljen förfaller 32 % av kapitalet inom 1 år. Maximalt får 75 % förfalla inom 1 år.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska kommunkoncernen alltid ha tillgång till likvida medel (en betalningsberedskap). Beloppet ska motsvara kommunkoncernens genomsnittliga upplåningsbehov på en månads sikt. Beloppet är fastställt till att uppgå till minst 2 500 mnkr. Kommunkoncernen har ett bekräftat kreditlöfte i form av en syndikering uppgående till 400 miljoner euro, motsvarande 4 117 mnkr.

Tabell 3: Betalningsberedskap (mnkr)

	Belopp	Utnyttjat
Bekräftat kreditlöfte	4 117	0

Utöver detta har kommunkoncernen en checkkredit på 3 000 mnkr i Nordea.

Valutarisk

Kommunkoncernens exponering i valutarisk ska minimeras. Lån och placeringar ska valuta-säkras till 100 %. Kontrakterade flöden i utländsk valuta som uppgår till ett större belopp än 1 mnkr ska valutakurssäkras. Kommunkoncernen är inte exponerad för valutarisk.

Kreditrisk

Kreditrisken definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta och exponeringen i derivat som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde.

Kreditrisken delas upp i två delar. Dels totalt för hela portföljen där den totala exponeringen anges som ett samlat kreditvärde och dels per motpart. I kreditvärdet tas hänsyn till motpartens kreditvärdighet samt återstående löptid på kontraktet eller placeringen. Limiten för maximalt tillåtet kreditvärde uppgår till 3 000. Måttet på den totala kreditexponeringen kompletteras med en begränsning per motpart för att diversifiera risken. Maximal kreditexponering per motpart anges i kronor.

Motparten ska inneha en kreditbedömning, rating, av Standard & Poor's eller Moody's. Det lägre betyget ska väljas om de två ratinginstituten har olika betygsnivåer.

Tabell 4: Kreditrisk (mnkr)

Rating S&P / Moody's	Kreditvärde	Limit kreditvärde	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart	Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart
Kreditexponering enl finanspolicy				Placering längre än 6 mån	Placering kortare än 6 mån		
Svenska staten	0		0	Obegränsat	Svenska staten	0	Obegränsat
AAA / Aaa	1		10	4 000	A-1 / P-1	0	4 000
SMBC Capital Markets	1		10			0	
AA- / Aa3	23		77	2 000		0	
Danske Bank	1		3			0	
DnB NOR	0		1		A-2 / P-2	0	2 000
Nordea	22		73			0	
A- / A3	0		0	1 000		0	
BBB+ / Baa1	0		0	500		0	
Summa	24	3 000	87			0	
Kreditexponering särskilda beslut i kommunfullmäktige							
Svenska staten			0				
AAA / Aaa			0				
AA- / Aa3			0				
A- / A3			1 707				
Fortum			1 707				
BBB+ / Baa1			0				
Övriga			40				
Summa			1 747				
Total kreditexponering			1 834				

Operativa risker

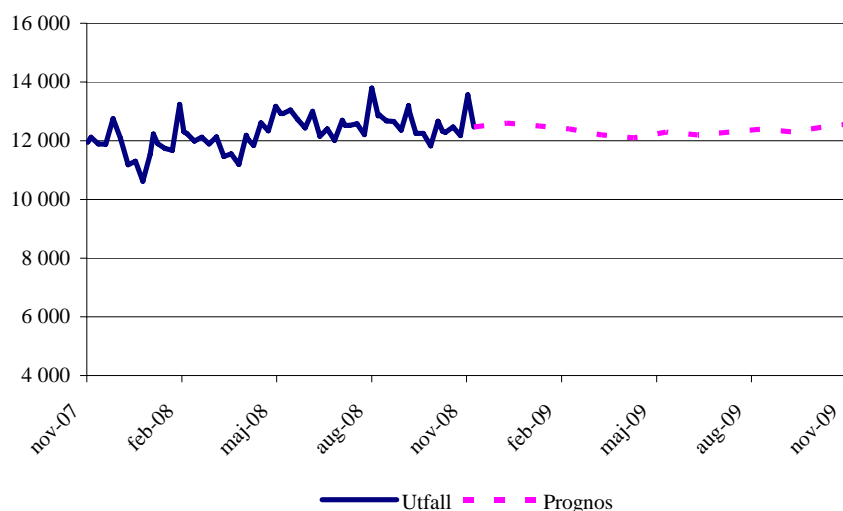
Om det uppstått förluster överstigande 100 000 kronor ska det rapporteras. För den aktuella rapportmånaden finns inga förluster att rapportera.

Stockholms stad

Finansiella nettotillgångar

Stockholms stads finansiella nettotillgångar uppgår till 12 470 mnkr. Det är en ökning med 145 mnkr sedan oktober. Prognosen i diagrammet nedan visar hur stadens finansiella nettotillgångar förväntas utvecklas på ett års sikt.

Diagram 3: Nettotillgångar (mnkr)

Tabell 5: Finansiella nettotillgångar (mnkr)

	2008-11-30	2008-10-31
Tillgångar		
Depo/check	0	0
Bolagskoncernen	35 118	34 913
Fortum	1 667	1 667
Övrigt	40	40
	36 825	36 620
Skulder		
Depo/check	54	481
KC	0	0
ECP	0	0
MTN	5 730	5 730
EMTN	3 487	3 487
EIB	870	870
Bolagskoncernen	14 154	13 667
Övrigt	60	60
	24 355	24 295
Nettotillgångar	12 470	12 325

Finansnetto

Finansnettot för Stockholms stad visar ett positivt resultat om 42 mnkr för november. Hittills i år uppgår finansnettot i staden därmed till 461 mnkr. Budgeterat finansnetto för helåret 2008 är 455 mnkr. Prognosen, beräknad i början av december, ger ett finansnetto för staden om 496 mnkr för helåret 2008.

Ränterisk

Durationen på Stockholms stads finansiella nettoportfölj är 1,71 år i slutet av november. I praktiken är stadens ränterisk densamma som och en spegelbild av risken i kommunkoncernens externa nettoportfölj.

Garantier och borgensförbindelser

Alla borgen och garantier som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. I tabellen nedan redovisas stadens aktuella åtaganden.

Tabell 6: Garantier och borgen (mnkr)

	2008-11-30	2008-10-31	Förändring
Koncernbolag			
Borgen för bolagens pensionsåtaganden	646	646	0
Summa borgen för koncernbolag	646	646	0
Övriga privata och juridiska personer			
Fortumkoncernen	558	558	0
Stockholms Kooperativa Bostadsförening	443	443	0
Stockholms Stadsmission	91	91	0
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	69	69	0
Syvab	78	78	0
Övriga	40	40	0
Summa borgen för lån	1 279	1 279	0
Kommunalt förlustansvar	7	7	0
Pensionsutfästelser för stiftelser m.m.	65	65	0
Summa övriga privata och juridiska personer	1 351	1 351	0
Summa garantier och borgen	1 997	1 997	0

Stockholms stads bolag

Finansiella limiter för utlåningen till bolagen

Stockholms stad har rätt att lämna lån samt teckna borgen för stadens majoritetsägda bolag intill ett belopp om 60 000 mnkr enligt kommunfullmäktiges beslut för 2008. Varje bolags ram fastställs av kommunstyrelsens ekonomiutskott utifrån årets investeringsbudget och finansieringsplan. Totalt uppgår bolagens ramar till 49 535 mnkr för 2008.

Bolagens interna lån och placeringar från staden ersattes i december 2007 med in- och utlåning via det samlade koncernkontosystemet för kommunkoncernen. Detta innebär att ingen anpassning görs till respektive bolags förutsättning avseende ränterisk. För bolagen innebär detta i praktiken att ränterisken är densamma som och en spegelbild av risken i kommunkoncernens externa nettoportfölj.

Snitträntan för kommunkoncernens nettoupplåning beräknas för november månad vara 3,85 %. Snitträntan på bolagens placeringar var under månaden 3,85 % och snitträntan för stadens utlåning till bolagen var 3,87 %.

Tabell 7: Utlåning till stadens bolag

Bolag	Duration	Utlåning och borgen		Limit	Utnyttjat
	2008-11-30	2008-11-30	2008-10-31	2008	2008-11-30
Familjebostäder	1,71	2 424	2 635	4 450	54%
Globen	1,71	244	271	1 000	24%
Micasa Fastigheter	1,71	5 619	5 540	6 000	94%
S:t Erik Markutveckling	1,71	566	576	700	81%
SISAB	1,71	7 000	6 868	8 000	88%
Stadsteatern	1,71	152	141	280	54%
Stockholm Parkering	1,71	354	365	500	71%
Stockholm Vatten	1,71	5 250	5 214	5 775	91%
Stockholms Hamn	1,71	464	437	770	60%
Stockholms hem	1,71	4 667	4 672	8 600	54%
Stokab	1,71	965	981	1 250	77%
Svenska Bostäder	1,71	7 413	7 213	12 200	61%
Utrednings- och statistikkontor	1,71	0	0	10	0%
Totalt för bolagen	1,71	35 118	34 913	49 535	71%
Utrymme för investeringar				10 465	
TOTALT	1,71	35 118	34 913	60 000	59%

Marknadskommentarer

Internationellt

Under november månad har det varit fortsatt turbulent på de finansiella marknaderna och allt fler tecken visar nu på att världen står inför en djup lågkonjunktur. Hur djup och lång lågkonjunkturen kommer att bli och hur stora de realekonomiska konsekvenserna blir kommer att variera mellan olika länder, men klart är att alla påverkas. SEB sammanfattar den globala recessionen som den värsta på 60 år. I både USA och i EMU-området har statistik över tillväxten inkommit som bekräftar att båda regionerna befinner sig i recession och att nedgången därtill accelererar. Från Kina kommer nu också varningssignaler om att landets ekonomi är på väg mot en kraftig inbromsning, vilket kan hota landets stabilitet. Även i Japan accelererar nedgången i konjunkturen som en följd av en snabbare inbromsning än väntat i industriproduktionen och hushållens efterfrågan.

Centralbanker och regeringar är nu inställda på att ta koordinerade krafttag för att lösa kreditkrisen och för att dämpa den realekonomiska nedgången. Marknadens aktörer förväntar sig att centralbankernas styrräntor kommer att sänkas till rekordlåga nivåer i takt med att inflationsoro ersätts med deflationsoro. Den Europeiska Centralbanken (ECB) genomförde en sänkning på 0,5 procentenheter ner till 3,25 procent i början av november och marknadens aktörer förväntar sig fortsatta sänkningar i början av december. Även den amerikanska centralbanken (FED) förväntas av marknadens aktörer att sänka sin styrränta under december från nuvarande nivå på 1 procent ned till 0,5 procent. Från EU-håll har förslag kommit om gemensamma stimulanser om 200 mdr euro, motsvarande 1,5 procent av BNP. FED har i sin tur lämnat besked om nya åtgärder på totalt 800 mdr dollar som ska användas till köp av bolåneskulder, Fannie- och Freddie-obligationer samt till åtgärder för att uppmuntra investeringar i kreditinstrument kopplade till bil- och konsumtionslån.

Storbritanniens stimulanspaket på motsvarande drygt 300 mdr kronor har snabbt förvärrat landets budgetunderskott, vilket nu är störst bland G7-länderna. I början av november sänkte Bank of England (BoE) sin styrränta med 1,5 procentenheter ned till 3 procent. Marknadens aktörer förväntar sig nu att BoE fortsätter att sänka sin styrränta med 0,75 procentenheter ner till 2,25 procent i december.

De globala aktiemarknaderna har fortsatt att tappa i värde under november. Det globala börsindexet *World MSCI* har under november minskat med 7 procent och från årsskiftet redovisar samma index en nedgång på 44 procent.

Under november fortsatte den amerikanska dollarn att stärkas mot kronan med 4 procent och avslutade därmed månaden på 8,09 kronor. Även Euron har stärkts mot kronan och avslutade månaden på 10,28 kronor, motsvarande en uppgång på 4 procent. Under november nådde Euron upp till 10,57 kronor, men sjönk sedan tillbaka mot slutet av månaden.

Oljepriset (Brent) har under november fortsatt att falla. Den främsta förklaringen är inbromsningen i den globala konjunkturen, vilket resulterat i att efterfrågan på olja inklusive bensin minskar. En ytterligare förklaring kan vara att spekulationerna i råvaran har minskat, men hur mycket den spekulativa handeln påverkar priset är svårt att uppskatta. Oljepriset var den sista november 48 dollar/fat, vilket innebär att priset fallit med 20 procent under november. I juli i år handlades oljan till över 140 dollar/fat vilket betyder att priset har fallit med nästan 70 procent sedan toppen.

Sverige

Under november har inga ytterligare reporäntesänkningar gjorts. Riskbanken meddelade under måndagen den 1 december att de tidigarelägger sitt penningpolitiska möte med två veckor till den 3 december. Prissättningen i marknaden indikerar en förväntan om att Riksbanken genomför en sänkning med 1 procentenhet från nuvarande nivå på 3,75 procent. Marknadens aktörer förväntar sig därefter ytterligare sänkningar under första halvåret 2009 ner till en reporänta runt 2 procent under sommaren 2009. Hushållens inflationsförväntningar har kommit ner betydligt i och med fallande energipriser, lägre räntekostnader för hushållen och den tvära inbromsningen i ekonomin. Detta innebär en nära nog halvering av inflationsförväntningarna sedan den högsta nivån i juli ned till 1,9 procent (om tolv månader) i november.

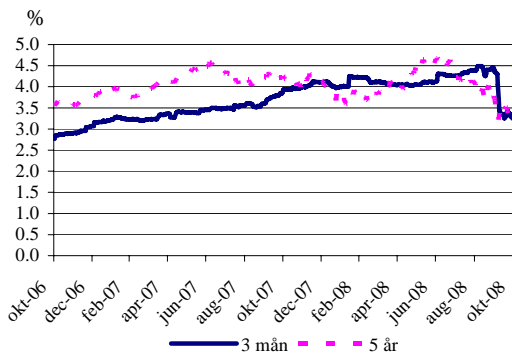
KI-barometern som presenterades den 26 november visar att den svenska ekonomin bromsar in mycket snabbt, framför allt under sista kvartalet 2008. Detta bekräftades också av nya siffror från SCB som visar att Sverige nu officiellt är i recession, i och med att BNP-statistiken för andra kvartalet i år uppvisar sjunkande tillväxt. Alla sektorer påverkas och många företag upplever restriktioner vad avser möjligheten till lånefinansiering och detta förväntas leda till ett brant fall i investeringar för hela näringslivet. Fortsatta personalnedskärningar är också att vänta. De senaste månadernas varselstatistik (nära 20 000 personer i både oktober och november) pekar på en arbetsmarknad som snabbt försämras. Marknadens aktörer förväntar sig nu en arbetslöshet upp till 9 procent under 2010.

Effekterna av inbromsningen i ekonomin börjar även avspeglas i prognoserna för huspriserna. Statens bokredittämnd (BKN) skriver i sin första marknadsrapport att bostadspriserna är högre än vad som långsiktigt fundamentalt är motiverat, vilket skulle innebära att svenska småhus är övervärderade med ungefär 20 procent.

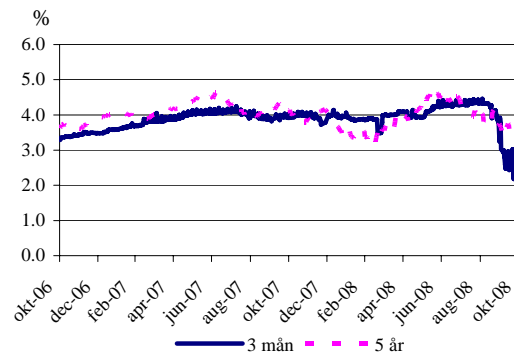
Skillnaden i räntenivå mellan statsskuldväxlar och STIBOR (den ränta bankerna betalar då de lånar pengar av varandra) har under månaden vidgats ytterligare från redan historiskt höga nivåer. Per sista november var denna skillnad ca 1,7 procentenheter på 3 månaders löptid.

Stockholmsbörsen var volatil under november. Börsens breda index *OMX - Stockholm Stock Exchange* uppvisade denna månad en nedgång på 2 procent. Sedan årsskiftet redovisar samma index en nedgång på sammanlagt 44 procent.

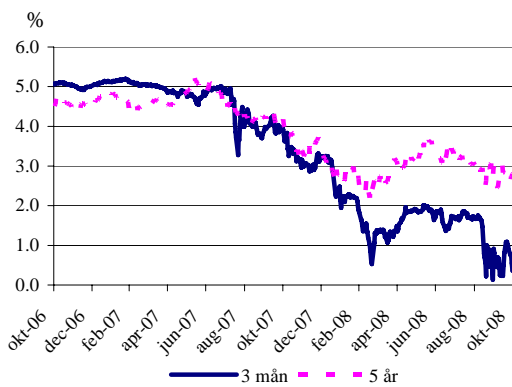
Svenska statsräntor

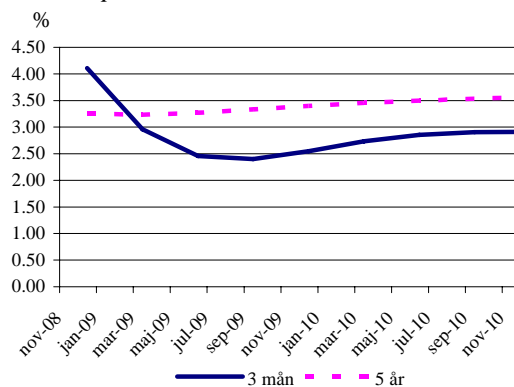
Europeiska statsräntor

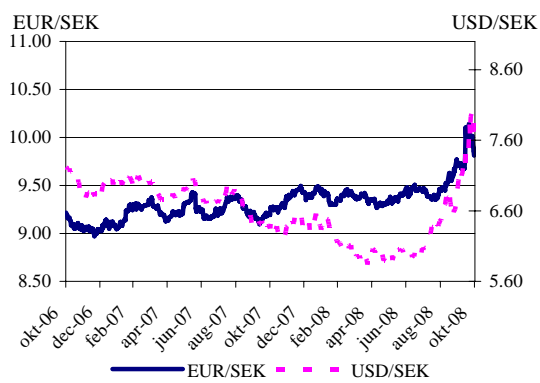
Amerikanska statsräntor

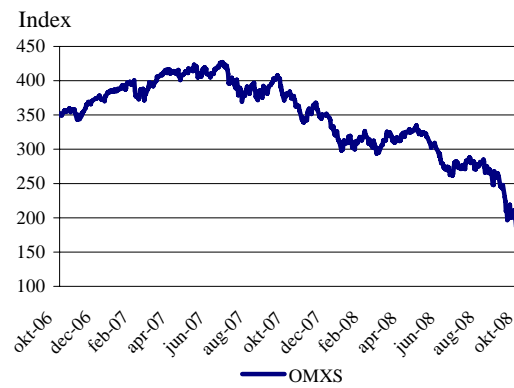
Svenska implicita räntor*

Valutakurser

Stockholmsbörsen

*De implicita räntorna kan tolkas som marknadens förväntningar för hur räntorna kommer att utvecklas framöver.